

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI

KHOA THƯ VIỆN – THÔNG TIN

**QUẢN LÝ VÀ KHAI THÁC TÀI LIỆU ẢNH TẠI PHÒNG TƯ LIỆU
VÀ PHÁT HÀNH ẢNH – BAN BIÊN TẬP ẢNH – THÔNG TẤN XÃ
VIỆT NAM**

GIÁO VIÊN HƯỚNG DẪN : TH.S NGUYỄN THỊ NGỌC MAI

SINH VIÊN THỰC HIỆN : LÊ VŨ QUỲNH NGA

LỚP : TV43A

HÀ NỘI - 2015

LỜI CẢM ƠN

Trước hết, em xin chân thành cảm ơn cô giáo - ThS. Nguyễn Thị Ngọc Mai đã tận tình giúp đỡ em trong quá trình nghiên cứu và hoàn thành khóa luận. Em cũng xin gửi lời cảm ơn các thầy, các cô ở khoa Thư viện – Thông tin, đại học Văn hóa Hà và lãnh đạo cũng như cán bộ PTL&PHA - Ban Biên tập Ảnh– Thông Tấn Xã Việt Nam đã chỉ bảo và tạo điều kiện để giúp em hoàn thành khóa luận này.

Hiện tại, chưa có nhiều đề tài nghiên cứu ở cùng chủ đề này. Với trình độ và thời gian còn hạn chế, khóa luận không thể tránh khỏi sai sót. Rất mong nhận được sự góp ý của các thầy cô để đề tài có thể hoàn thiện hơn.

MỤC LỤC

DANH MỤC BẢNG CHỮ CÁI VIẾT TẮT Error! Bookmark not defined.

Mở ĐẦU 6

Chương 1: TÀI LIỆU ẢNH TRONG HOẠT ĐỘNG CỦA THÔNG TẤN XÃ VIỆT NAM..... 10

1.1. Khái quát về tài liệu ảnh 10

1.1.1. Khái niệm tài liệu ảnh..... 10

1.1.2. Lịch sử hình thành và phát triển của tài liệu ảnh..... 13

1.1.3. Đặc trưng của tài liệu ảnh..... 15

1.2. Vài nét về Phòng tư liệu và phát hành ảnh – Ban Biên tập ảnh – Thông tấn xã Việt Nam 17

1.2.1. Phòng Tư liệu và phát hành ảnh – Ban Biên tập ảnh - Thông tấn xã Việt Nam.....17

1.2.2. Đối tượng và nhu cầu sử dụng tài liệu ảnh tại Phòng Ảnh tư liệu – Ban Biên tập Ảnh– Thông tấn xã Việt Nam..... 24

1.3. Tầm quan trọng của tài liệu ảnh trong hoạt động của Thông tấn xã Việt Nam..... 27

Chương 2: THỰC TRẠNG QUẢN LÝ VÀ KHAI THÁC TÀI LIỆU ẢNH TẠI PHÒNG TƯ LIỆU VÀ PHÁT HÀNH ẢNH - BAN BIÊN TẬP ẢNH- THÔNG TẤN XÃ VIỆT NAM..... 32

2.1. Đặc điểm kho tài liệu ảnh 32

2.1.1. Hình thức..... 32

2.1.2. Nội dung..... 33

2.2. Công tác thu thập, tổ chức và quản lý tài liệu ảnh..... 36

2.2.1. Công tác thu thập 36

2.2.2. Công tác tổ chức quản lý 45

2.2.3. Công tác bảo quản 55

2.3. Công tác khai thác tài liệu ảnh..... 59

2.3.1.Các sản phẩm phục vụ khai thác ảnh	59
2.3.2.Các dịch vụ khai thác tài liệu ảnh	64
2.3.3.Bản quyền và bảo vệ bản quyền đối với ảnh được khai thác	66
2.4.Nhận xét.....	68
2.4.1.Uưu điểm	68
2.4.2.Nhược điểm.....	69
Chương 3: GIẢI PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ QUẢN LÝ VÀ KHAI THÁC TÀI LIỆU ẢNH TẠI PHÒNG TƯ LIỆU VÀ PHÁT HÀNH ẢNH BAN BIÊN TẬP ẢNH THÔNG TẤN XÃ VIỆT NAM.....	72
3.1. Tăng cường nguồn tài liệu ảnh	72
3.2. Hoàn thiện bộ máy tra cứu	74
3.3. Ứng dụng công nghệ thông tin trong hoạt động của kho lưu trữ.....	75
3.4. Tăng cường đầu tư cơ sở hạ tầng.....	75
KẾT LUẬN.....	77
TÀI LIỆU THAM KHẢO	78
PHỤ LỤC	

MỞ ĐẦU

1. TÍNH CẤP THIẾT CỦA ĐỀ TÀI

Trong bối cảnh xã hội ngày càng phát triển như hiện nay, tài liệu và thông tin ngày càng có giá trị, được quan tâm và trở nên cần thiết hơn bao giờ hết. Trong số những loại hình tài liệu hiện nay, tài liệu ảnh có vị trí quan trọng không phải bởi số lượng mà bởi những tính chất đặc trưng của nó. Bên cạnh việc tái hiện thông tin một cách sinh động và giàu tính thẩm mỹ, ưu điểm lớn nhất của loại hình tài liệu này là tính chân thực và cô đọng rất cao của thông tin. Một bức ảnh, tùy theo từng trường hợp, có thể chứa lượng thông tin của một bài báo, một chương sách hay thậm chí là tái hiện cả một sự kiện lịch sử. Đó vừa là đặc điểm, vừa là cơ sở cho những đóng góp của chúng trong cả những hoạt động mang tính học thuật như học tập, nghiên cứu và các hoạt động mang tính thực tiễn cao như chính trị, đối ngoại, tuyên huấn. Tuy nhiên, cũng do tính đặc thù về cả nội dung và hình thức, công tác tổ chức, quản lý và khai thác tài liệu ảnh cũng có rất nhiều điểm khác biệt so với những loại hình tài liệu khác.

Với tư cách là một cơ quan Thông tấn Quốc gia, Thông Tấn Xã Việt Nam (TTXVN) có nhiều nhiệm vụ quan trọng như : thực hiện chức năng thông tấn Nhà nước , cung cấp thông tin phục vụ yêu cầu lãnh đạo của Đảng và quản lý Nhà nước; thu thập, phổ biến thông tin và lưu trữ quốc gia – đặc biệt là lưu trữ ảnh. Có thể nói, kho ảnh của TTXVN là kho ảnh báo chí lớn nhất cả nước với số lượng lên đến hàng trăm nghìn ảnh có nội dung phong phú, bao quát mọi mặt của đời sống như kinh tế, chính trị, văn hóa-xã hội trong phạm vi thời gian kéo dài từ năm 1945 đến nay. Đặc biệt, kho ảnh-phim của TTXVN còn chứa nhiều ảnh, phim gốc của sự kiện trọng đại như Hội nghị Genève, bức ảnh đi vào lịch sử như “Bác Hồ bắt nhịp bài ca kết

đoàn” . Có thể nói, kho ảnh tư liệu của TTXVN là một kho tàng khổng lồ, vô cùng quý báu và không thể thay thế của đất nước, và được coi là Ngân hàng Ảnh Quốc gia. Hiểu được giá trị đó, qua 70 năm hình thành và phát triển của TTXVN, Ban lãnh đạo cơ quan đã dành sự quan tâm cho kho ảnh. Tuy nhiên, trên thực tế, công tác quản lý và khai thác tài liệu ảnh tại PTL&PHA (PTL&PHA) – Ban Biên tập Ảnh– TTXVN vẫn còn nhiều vấn đề chưa được giải quyết.

Việc nghiên cứu thực trạng công tác quản lý, khai thác tài liệu ảnh tại PTL&PHA là vấn đề có ý nghĩa lý luận và thực tiễn, giúp đưa ra đánh giá và nhận xét về hiện trạng công tác và đưa ra giải pháp cần thiết để ngày càng hoàn thiện hơn việc quản lý và khai thác bộ sưu tập ảnh báo chí lớn nhất Việt Nam. Chính vì vậy, em đã lựa chọn đề tài “Quản lý và khai thác tài liệu ảnh tại Phòng Tư liệu và phát hành ảnh – Ban Biên tập ảnh – Thông tấn xã Việt Nam” để làm khóa luận, với mong muốn giúp hoàn thiện công tác và nâng cao hiệu quả hoạt động của PTL&PHA nói riêng và Thông Tấn Xã Việt Nam nói chung.

2. MỤC ĐÍCH VÀ NHIỆM VỤ NGHIÊN CỨU

Khóa luận nghiên cứu thực trạng công tác tổ chức, quản lý và khai thác kho tài liệu ảnh tại PTL&PHA – Ban Biên tập Ảnh– TTXVN. Trên cơ sở nghiên cứu thực trạng công tác, khóa luận tìm ra những điểm đã đạt được và chưa đạt được, đưa ra những đề xuất nhằm hoàn thiện công tác và nâng cao hiệu quả hoạt động của Phòng nói riêng và Thông tấn xã Việt Nam nói chung.

Để thực hiện được mục đích nghiên cứu, khóa luận cần tập trung giải quyết những nhiệm vụ sau:

- Nghiên cứu đặc điểm, vai trò của quá trình tổ chức, quản lý và khai thác kho tài liệu ảnh tại PTL&PHA – Ban Biên tập Ảnh– TTXVN.
- Khảo sát thực trạng thực trạng hoạt động của kho tài liệu ảnh tại PTL&PHA – Ban Biên tập Ảnh– TTXVN.
- Đề xuất, đưa ra giải pháp góp phần hoàn thiện và nâng cao hiệu quả hoạt động của PTL&PHA – Ban Biên tập Ảnh – TTXVN.

3. ĐỐI TƯỢNG VÀ PHẠM VI NGHIÊN CỨU

- Đối tượng nghiên cứu: Công tác tổ chức, quản lý và khai thác tài liệu ảnh tại PTL&PHA – Ban Biên tập Ảnh– TTXVN .
- Phạm vi nghiên cứu: Tài liệu ảnh tại PTL&PHA – Ban Biên tập Ảnh– TTXVN năm 2015.

4. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU:

Trên cơ sở lý luận duy vật biện chứng và duy vật lịch sử của chủ nghĩa Mác - Lê nin, kết hợp với các quan điểm, đường lối chính sách của Đảng và Nhà nước, luận văn sử dụng các phương pháp nghiên cứu sau :

- Phân tích và tổng hợp tài liệu
- So sánh, đối chiếu
- Phỏng vấn, quan sát
- Thống kê

5. KẾT CẤU CỦA ĐỀ TÀI

Ngoài Mở đầu 4 trang, Kết luận 2 trang, Tài liệu tham khảo, Chú thích và phụ lục, nội dung chính văn được chia làm 3 chương.

Chương 1. Tài liệu Ảnh trong hoạt động của Thông tấn xã Việt Nam

Chương 2. Thực trạng quản lý và khai thác tài liệu ảnh tại PTL&PHA – Ban Biên tập Ảnh– Thông tấn xã Việt Nam

Chương 3. Giải pháp nâng cao hiệu quả quản lý và khai thác tài liệu ảnh tại PTL&PHA – Ban Biên tập Ảnh– Thông tấn xã Việt Nam

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Đỗ Phan Ái, Nguyễn Tiến Mão (2002) , *Ảnh báo chí.Phần 1: thiết bị kỹ thuật và phương pháp tạo hình nhiếp ảnh*, Chính trị quốc gia, Hà Nội
2. Trần Thị Hồng Ánh (2012), *Tổ chức thu thập,lưu trữ và khai thác tư liệu ảnh Hà Nội giai đoạn 1986-1954 tại các thư viện lớn tại Hà Nội*, luận văn thạc sĩ, Hà Nội, Hà Nội.
3. Nguyễn Đức Chính (2008), *Văn hóa nhiếp ảnh*, Thông tấn, Hà Nội
Đào Xuân Chúc (1983), “Những tiêu chuẩn xác định giá trị tài liệu ảnh lưu trữ”, Văn thư lưu trữ (3) tr. 15-24
4. Nguyễn Văn Cốc, Đặng Thanh Huyền (2012), *Hoạt động giáo dục nghề phổ thông nhiếp ảnh*, Giáo dục, Hà Nội
5. Nguyễn Tiến Hiền, Kiều Văn Hôt (2010), *Tổ chức và bảo quản tài liệu*, Đại học Quốc gia Hà Nội , Hà Nội.
6. Vũ Hiếu (2014), *Nhiếp ảnh và cuộc sống*, Văn hóa thông tin, Hà Nội
7. Hội nghệ sĩ nhiếp ảnh Việt Nam (1983), *Nghệ thuật nhiếp ảnh : Cuộc sống, con người, thời đại*, Hội nghệ sĩ nhiếp ảnh Việt Nam, Hà Nội.
8. Hội nghệ sĩ nhiếp ảnh Việt Nam (1993), *Lịch sử nhiếp ảnh Việt Nam*, Văn hóa thông tin, Hà Nội
9. Nguyễn Thị Kim Loan, Phạm Thị Hạnh, Lê Thị Nguyệt (2011), *Quy tắc mô tả tài liệu thư viện*, Thông tin truyền thông, Hà Nội.
10. Pháp lệnh thư viện Việt Nam, Ủy ban Thường vụ Quốc hội ban hành ngày 28/12/2000.
11. Nghị định quy định chi tiết thi hành pháp lệnh thư viện, Chính phủ ban hành ngày 06/08/2002
12. Vũ Thị Phụng, Nguyễn Thị Chinh (2006), *Giáo trình nghiệp vụ lưu trữ cơ bản*, Nxb Hà Nội, Hà Nội.

13. Quy chế hoạt động của các phân xã và phóng viên thường trú của TTXVN ở trong nước, Thông tấn xã Việt Nam ban hành ngày 22/07/1998
14. Quyết định về việc quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức của Ban Biên tập Ảnh, Thông tấn xã Việt Nam ban hành ngày 16/01/2014.
15. Quyết định về việc quy định giá bán ảnh báo chí của Thông tấn xã Việt Nam, Thông tấn xã Việt Nam ban hành ngày 28/11/2012.
16. Trần Đức Tài (2009), *Từ máy ảnh đến hình ảnh*, Thời đại, Hà Nội
17. Bùi Doãn Tấn (2008), *Nâng cao chất lượng ảnh báo chí Thông tấn xã Việt Nam từ quy trình đến tác nghiệp*, khóa luận tốt nghiệp, Hà Nội, Hà Nội
18. Timothy J.O'Leary, Linda I.O'Leary (2011), *Tin học cơ sở*, Tri thức, Hà Nội.
19. Thông tấn xã Việt Nam (2007), “ Tài liệu thi tuyển phóng viên”
20. Thông tấn xã Việt Nam (2000), *Văn bản quy phạm pháp luật của Thông tấn xã Việt Nam*, Thông tấn, Hà Nội.
21. Thông tấn xã Việt Nam (2005), *60 năm Thông tấn xã Việt Nam*, Thông tấn, Hà Nội.
22. Thông tư hướng dẫn về kho lưu trữ chuyên dụng, Bộ nội vụ ban hành ngày 26/11/2007
23. Trần Mạnh Thường (1999), *Lịch sử nhiếp ảnh thế giới*, Văn hóa thông tin, Hà Nội
24. Phạm Thái Trí, Nguyễn Đức Chính (1986), *Thường thức về nhiếp ảnh*, Khoa học và kỹ thuật, Hà Nội. Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Sở hữu trí tuệ, Quốc hội ban hành 19/06/2009.
25. <http://vnanet.vn/>, 01/03/2015, Giới thiệu Thông tấn xã Việt Nam, <http://vnanet.vn/webdichvu/vi-VN/43/Default.aspx>